

графика (таблицы, формулы), которой нет на плакатах». Все выводы должны быть логическим следствием приведенных в докладе результатов.

Обсудим еще один обязательный атрибут защиты – вопросы. Основная часть вопросов задается по тем материалам, которые изображены на плакатах. Посему можно (и нужно) пропускать некоторые моменты, которые являются «техническими». Тем самым у комиссии будет повод поинтересоваться тем, что изображено на данном плакате, а у студента повод блеснуть заранее подготовленным ответом на «неожиданный» вопрос. Замечу, что уровень работы можно определить по тому, что студент считает очевидным и пропускает как не интересное. Если на плакате подробно расписано и в докладе объясняется решение квадратного уравнения, то это свидетельствует о низком уровне студента. Если же на плакатах приведено, к примеру, дифференциальное уравнение, и потом сразу его решение, то это говорит о высоком уровне подготовки.

Таким образом, правильно построенный доклад есть весомая часть успешной защиты дипломной работы.

УДК 378.37.014.25

Вершков О.О., доц., к.т.н., Григоренко О.В., доц., к.т.н.
Таврійський державний агротехнологічний університет

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ISO У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС В АГРАРНОМУ ВНЗ

Анотація. Розглянуто актуальність удосконалення системи менеджменту організації навчального процесу в аграрному вищому навчальному закладі відповідно до вимог міжнародного стандарту серії ISO 9001:2009. Запропоновано шляхи удосконалення системи організації навчального процесу в напрямку модернізації навчальної діяльності та розробки автоматизованої системи документообігу.

Ключові слова: якість навчання, міжнародний стандарт ISO 9001:2009, система управління якістю, автоматизація документообігу.

У теперішній час Україна, являючись членом Болонського процесу, орієнтується на економічну інтеграцію до Європейського союзу. У зв'язку з

цим виникає потреба у молодих кадрах, які здатні брати участь у створенні нової економічної держави, здійснювати перебудову економіки та аграрного сектора, підтримувати національну конкурентоспроможність.

Якість підготовки майбутніх фахівців безпосередньо пов'язана з ефективним функціонуванням системи управління організацією навчального процесу, яке, в свою чергу, не можливе без наукових, концептуальних і методичних рішень щодо постійного удосконалення цієї системи [2, 4].

Аналіз літературних джерел свідчить про те, що сьогодні одним із значущих напрямків реформування управління ВНЗ є використання нових технологій менеджменту шляхом впровадження в навчальний процес автоматизованих систем і системи управління якістю на основі міжнародного стандарту серії ISO 9001:2009, які успішно інтегруються із методами управління [1-5].

Існує багато організаційних, методичних, технологічних факторів, які безпосередньо впливають на якість підготовки фахівця у ВНЗ. Зіставлення цих факторів з принципами TQM, критеріями EFQM і вимогами міжнародного стандарту ISO 9001:2009 дає підстави для висновку про те, що зазначені фактори повністю вкладаються в спільну ідеологію TQM, на якій вони базуються [1, 4].

Суттєвою перешкодою на шляху широкого впровадження систем управління якістю ВНЗ України є недостатня кількість теоретичних та практичних розробок у цій сфері. Як результат, на відміну від іноземної практики, де впровадження систем управління якістю у ВНЗ є досить поширеним явищем, в Україні лише окремі ВНЗ починають займатись цією проблемою. Саме тому ВНЗ повинен мати ефективну систему управління підготовкою фахівців, які повною мірою відповідатимуть вимогам ринку праці і потребам сільгоспвиробників та суспільства.

На нашу думку, шляхами досягнення вищезазначеного є:

- модернізація навчальної діяльності (сертифікація та акредитація спеціальностей і програм навчання, міжнародне визнання, сучасні методики та матеріали, англійські програми, потужний електронний ресурс тощо);
- участь у діяльності міжнародних організацій, виконання міжнародних грантових програм і проектів та реалізація сумісних науково-дослідницьких проектів;
- академічна мобільність (двостороння мобільність осіб, що навчаються, за більшістю спеціальностей, обмін викладачами тощо);

- навчання іноземних громадян в університеті;
- створення якісних умов для життя та дозвілля студентів, спортивного та культурного середовища;
- представництво у міжнародному науково-освітньому інтернет-просторі.

Створення науково обґрунтованих методичних підходів оцінювання якості підготовки студентів, результативності ВНЗ, розробки, впровадження і моніторингу професійно орієнтованої системи управління якістю ВНЗ, її нормативного та комп'ютерного забезпечення потребують вирішення наступних задач:

- розроблення концептуальної моделі якості підготовки студента на основі принципів TQM, та виведення формули оцінки результативності діяльності ВНЗ;
- побудова моделі СУЯ ВНЗ і системи моніторингу з застосуванням процесного підходу;
- дослідження впливу якості підготовки студентів на конкурентоспроможність ВНЗ, зокрема, багатфакторної моделі набору студентів та моделі успішності;
- розроблення з використанням методології управління проектами рекомендацій щодо впровадження СУЯ ВНЗ;
- застосування методу структурування функції якості для розроблення комплексу нормативних документів СУЯ ВНЗ;
- розроблення модульної процесно орієнтованої інформаційної системи супроводження СУЯ ВНЗ з застосуванням програмування та баз даних;
- апробацію створеної документації, методичних та програмних розробок на базі університету [4].

Розглянемо основний зміст елементів стратегії TQM, застосовуючи їх до вищого навчального закладу:

- особиста відданість якості освіти;
- вироблення бачення, місії, політики, цілей ВНЗ щодо якості підготовки студентів;
- особиста участь у процесі підвищення якості навчання;
- інтеграція управління якістю у загальну систему управління ВНЗ.

Постійний зв'язок зі споживачами, оцінювання ступеню їх задоволеності діяльністю університету є визначальним для успішності навчального закладу на ринку освітянських послуг [4].

Отже, у навчальний процес університету потрібно:

- залучити більшу кількість співробітників до процесу планування;
- залучити представників шкіл, роботодавців, представників органів державного управління освітою і наукою, студентів, батьків, представників громадських організацій.
- збирати і аналізувати інформацію, пов'язану із запитами та пропозиціями споживачів;
- перетворити загальну стратегію у вимірювальні цілі і задачі для кожного співробітника університету;
- зосереджувати цілі на ключових процесах діяльності ВНЗ;
- удосконалювати методіку внутрішньо-університетського рейтингу з урахуванням критеріїв всесвітньо-визнаних міжнародних рейтингових агенцій.

Для ефективного управління організацією навчального процесу, ВНЗ необхідно особливу увагу зосередити на оперативності і об'єктивності обробки інформаційних і документаційних потоків. Постійно мати оперативний доступ до інформації про поточний стан справ установи.

Аналізуючи вимоги стандарту ISO 9001:2009 та сьогоденній обсяг документації з організації навчального процесу в ВНЗ, можна зробити висновок, що традиційна модель навчального процесу призводить до не раціональних витрат часового, трудового та матеріального ресурсу, порушень систематичності інформаційних процесів між структурними підрозділами [5].

Документообіг є важливою ланкою в системі управління, оскільки супроводжує документи з моменту їх створення до завершення виконання поставлених задач. Інакше кажучи, відображає факти якісної оцінки студентів протягом усього навчального процесу.

Переважає більшість українських освітньо-наукових установ дотепер вирішує завдання управлінського обліку шляхом складання зведеної та аналітичної звітності в MS Excel, MS Word, стикаючись із багаторазовим введенням даних. Саме тому у ВНЗ постає проблема автоматизації управлінського обліку, що зумовлена:

- необхідністю оптимізування витрати ресурсів (матеріального, часового, трудового) та удосконалення механізмів системи документообігу;
- відмови від зайвої внутрішньої документації і тим самим оптимізування її кількості та запобігання дублюванню інформації;
- вимогами часу, переходу української системи освіти до норм функціонування європейських університетів;
- вимогами міжнародного стандарту серії ISO 9001:2009 щодо постійного удосконалення системи менеджменту організації навчального процесу і всієї системи якості;
- існування особливої системи підготовки бакалаврів і магістрів, що включає такі складові: «вступ – навчання – оцінювання – видача дипломів – розподіл спеціалістів» тощо [2, 4, 5].

Світова практика у сфері вищої освіти свідчить, що традиційних методів, які забезпечують високу якість навчання на сьогодні вже явно недостатньо. Потрібні нові організаційні, наукові і методичні підходи.

Дотримання співробітниками університету вимог міжнародних стандартів якості дозволить створити ефективну систему управління, яка забезпечить високу якість підготовки фахівців аграрної галузі і підвищить рівень задоволення усіх зацікавлених сторін.

Список використаних джерел: 1. ДСТУ ISO 9001-2009. Система управління якістю. Основні положення та словник. (ISO 9000-2000): ДСТУ ISO 9000-2001. – [Чинний від 2001-10-01]. – К. – Держстандарт України, 2001. – 33с. – (Національний стандарт України). 2. Віткін Л.М. Місце України у світовій та європейській якості / Л.М. Віткін. // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2002. – № 3 (18). – С.43-49. 3. Гайдукова Л.М. Проблемы традиционных технологий документационного обеспечения / Л.М. Гайдукова // Секретарское дело. – 2006. – № 10 – С.17-22. 4. Левшин М.М. Необходимость використання міжнародних стандартів якості ISO у практиці вищих навчальних закладів України/ М.М. Левшин, С.А. Свіжевська. – Режим доступу: <http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure>. 5. Трищ Р.М. Усовершенствование системы менеджмента организации учебного процесса в вузах Украины согласно требованиям международных стандартов серии ISO 9001:2009/ Р.М. Трищ, В.А. Бруев. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv.